

ΣΥΝΟΨΗ & KEY TAKEAWAYS

Ανοιχτό Διαγενεακό Διαδικτυακό Discussion Forum 30 Μαΐου 2025

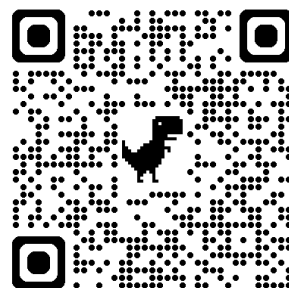
Η εργασία σε κάθε ηλικία δεν είναι πολυτέλεια. Είναι δικαίωμα!

Μια ανοιχτή συζήτηση για τις δημογραφικές αλλαγές, το διαγενεακό εργασιακό περιβάλλον και το μέλλον της απασχόλησης για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΕΤΡΕΑΣ
Αναπληρωτής Συντονιστής Έργου

Συνοπτική έκθεση συζήτησης

Η Ανοιχτή Διαδικτυακή Συζήτηση με τίτλο «**Η εργασία σε κάθε ηλικία δεν είναι πολυτέλεια. Είναι δικαίωμα!**», η πρώτη εκ των τριών προγραμματισμένων δράσεων του Έργου «**CIF – Η Ισοκρατική Δημοκρατία σε Δράση**» στην Ελλάδα, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά στις **30 Μαΐου 2025**, με ευρεία συμμετοχή συνεργατών, εμπειρογνομόνων, πανεπιστημιακών καθηγητών, εκπροσώπων φορέων, και ενδιαφερομένων από διαφορετικές ηλικίες, μεταξύ των οποίων και φοιτητές.

Η έμφαση του Έργου δόθηκε στη **μακροβιότητα**, η οποία, σε συνδυασμό με το **δημογραφικό**, δημιουργεί νέες συνθήκες οικονομικών, κοινωνικών και διαγενεακών σχέσεων τόσο για τη χώρα μας όσο και για άλλες χώρες. Επηρεάζει σημαντικά επίσης τη διαθεσιμότητα υπο-ομάδων του πληθυσμού που καλύπτουν τις ανάγκες σε εργατικά χέρια, των οποίων η έλλειψη θα δυσκολέψει την ανάπτυξη της οικονομίας.

Η συζήτηση ξεκίνησε με μια σύντομη εισαγωγή στον σκοπό του Έργου «CIF – Η Ισοκρατική Δημοκρατία σε Δράση» που έκανε ο κ. **Μάνος Καστρινάκης, Εκπρόσωπος της Διοργανώτριας και Συντονιστής του Έργου**, ο οποίος ολοκληρώνοντας έδωσε τον λόγο για τον συντονισμό της συζήτησης και των παρεμβάσεων στον δημοσιογράφο και πολιτικό αναλυτή κ. **Κώστα Μαργαρίτη**.

Α. Αλεξάνδρα Τραγάκη - Οι δημογραφικές αλλαγές πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μία νέα κατάσταση και όχι ως πρόβλημα

Η συζήτηση ξεκίνησε με παρουσίαση του γενικότερου θέματος των δημογραφικών εξελίξεων και επιπτώσεων, με εισηγήτρια την **Καθηγήτρια του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, κα Αλεξάνδρα Τραγάκη**.

Η κα Τραγάκη έκανε μια σύντομη παρουσίαση των δημογραφικών εξελίξεων ώστε να γίνει κατανοητό ποιο είναι ακριβώς το δημογραφικό πρόβλημα, παραθέτοντας στοιχεία για τις **διαστάσεις της μακροβιότητας και των επιπτώσεών της στην αγορά εργασίας**. Ενδεικτικά, ανέφερε ότι ο πληθυσμός έχει μειωθεί μεταξύ των τελευταίων απογραφών, ήτοι της απογραφής του 2001 και της απογραφής του 2020, κατά 500 χιλιάδες άτομα, ποσοστό που ανέρχεται περίπου στο 5%.

Μιλώντας για το δημογραφικό πρόβλημα, η κ. Τραγάκη παρουσίασε στατιστικά στοιχεία και ανέφερε τις επιπτώσεις και τις δημογραφικές αλλαγές στις ηλικιακές ομάδες του πληθυσμού. Ως παράδειγμα επισήμανε ότι **η μείωση συνολικά του πληθυσμού, αν και σημαντική, δεν είναι η ίδια στις διάφορες ηλικιακές ομάδες**, με τις νεαρές ηλικίες – τα παιδιά δηλαδή από 0 έως 9 ετών – να μειώνονται κατά 18%.

Η κα Τραγάκη επισήμανε ότι στην Ελλάδα τα δεδομένα και οι επιπτώσεις είναι πιο έντονα από ό,τι στις άλλες χώρες της Ευρώπης. Ανέφερε ότι αναμένεται **μείωση και στον αριθμό των γυναικών, γεγονός που θα επηρεάσει και τη γεννητικότητα**, καθώς

θα είναι λιγότερες οι γυναίκες σε αναπαραγωγική ηλικία εξαιτίας της χαμηλής γεννητικότητας των τελευταίων 40 ετών.

Σε ερώτηση από τους νέους συμμετέχοντες σχετικά με την καθυστέρηση στην απόκτηση οικογένειας, απαντήθηκε ότι αυτό είναι δύσκολο να αντιμετωπιστεί, δεδομένου ότι και οι γυναίκες πλέον αναζητούν επαγγελματική καριέρα, ενώ και το θέμα της ανάπτυξης οικογένειας έχει οικονομικές διαστάσεις.

Τέθηκε επίσης ερώτηση για το πώς μπορεί να ανασταλεί το **brain drain**, αλλά τα πρακτικά δεδομένα δεν είναι ενθαρρυντικά, δεδομένου ότι ακόμη και αν δεν συντρέχουν οικονομικοί λόγοι (που είναι τα συνήθη κίνητρα), είναι δύσκολο για έναν εργαζόμενο με οικογένεια και τοπικό σύντροφο να επανέλθει στη χώρα.

Η συζήτηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **οι δημογραφικές αλλαγές πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μία νέα κατάσταση και όχι ως πρόβλημα**, και άρα προέχει να δούμε ποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν για τη διαμόρφωση βέλτιστων συνθηκών για την κατάσταση αυτή.

Β. Η κυπριακή εμπειρία – Παρέμβαση κ. Δήμου Αντωνίου

Στην παρέμβασή του, ο **Πρόεδρος και εκπρόσωπος του Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας της Κύπρου, κ. Δήμος Αντωνίου**, τόνισε ότι η Κύπρος έχει εγκαίρως συνειδητοποιήσει τις επερχόμενες δημογραφικές αλλαγές και τις επιπτώσεις τους και επειδή είναι μικρότερη χώρα, βρίσκεται πιο μπροστά στη διαμόρφωση κυβερνητικών πολιτικών. Στην Κύπρο, οι αρμόδιες αρχές και φορείς βλέπουν τα θέματα της υπογεννητικότητας και των πληθυσμιακών αλλαγών, ως αλληλένδετα και ήδη γίνεται προσπάθεια να τεθούν σε πράξη δράσεις αντιμετώπισης. Όμως, θεωρείται, και επιβεβαιώθηκε και από την κα Τραγάκη, ότι **το θέμα της αναπλήρωσης του πληθυσμού θα είναι δύσκολο**.

Γ. Πάνος Τσακλόγλου - Η επανακατάρτιση και οι γυναίκες θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην κάλυψη των μελλοντικών ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό

Η εισήγηση στην επόμενη θεματική ενότητα έγινε από τον κ. **Πάνο Τσακλόγλου, Καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και πρώην Υφυπουργό Εργασίας**, ο οποίος αναφέρθηκε στην εξέλιξη της ανεργίας, η οποία αν εξετασθεί με δεδομένα της τμηματοποιημένης αγοράς εργασίας, σε κάποια τμήματα είναι πολύ υψηλή, ενώ σε άλλα χαμηλότερη. Ο κ. Τσακλόγλου επισήμανε επίσης ότι, ενώ η ανεργία σταδιακά άρχισε να πέφτει τα τελευταία χρόνια, η χώρα μας έχει ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης υψηλότερους από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, και ήδη παρατηρούμε στενότητες σε πολλούς κλάδους της ελληνικής αγοράς εργασίας.

Ο κ. Τσακλόγλου αναφέρθηκε ειδικότερα στις **κυβερνητικές πρωτοβουλίες** που έχουν ήδη γίνει για τις 4 ομάδες εργαζομένων, των οποίων το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι σημαντικά χαμηλότερο του Ευρωπαϊκού μέσου όρου, και στις οποίες βασίζεται η δυνατότητα κάλυψης των ελλείψεων, δηλαδή:

- οι νέοι
- τα άτομα με αναπηρία
- οι γυναίκες, και
- τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας

Μάλιστα, επισήμανε ότι ιδιαίτερα οι **γυναίκες**, που έχουν χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας, **μπορούν να παίξουν ουσιαστικό ρόλο στην κάλυψη των ελλείψεων εργατικού δυναμικού.**

Επίσης, σημείωσε ότι έγιναν προσπάθειες άρσης των περιορισμών στην **απασχόληση ατόμων με αναπηρία**, γιατί, όπως εξήγησε, στην Ελλάδα, έχουμε την παράξενη κατάσταση αντί να δίνουμε επιδόματα αναπηρίας, ουσιαστικά δίνουμε αναπηρικές συντάξεις, εμποδίζοντας έτσι την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

Σύμφωνα με τις επισημάνσεις του κ. Τσακλόγλου, 3 τάσεις επηρεάζουν ιδιαίτερα τη νέα κατάσταση:

1. **Υπάρχει μία έλλειψη αντιστοίχισης της παρεχόμενης εκπαίδευσης με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.**
2. **Παραμένει το σημαντικό θέμα της επανακατάρτισης και διά βίου εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού.**
3. **Είναι ήδη αντιληπτό ότι άτομα μεγαλύτερης ηλικίας έχουν ενδιαφέρον να παρατείνουν τα εργασιακά τους χρόνια.**

Ο κ. Τσακλόγλου συμφώνησε με την παρέμβαση που είχε κάνει η κα **Άννα Καραμάνου, πρώην Ευρωβουλευτής**, ότι **δεν μπορεί να αποφευχθεί η μετάκληση εργαζομένων από το εξωτερικό**, και ότι υπάρχουν δυσκολίες στην ελληνική οικονομία, όπου ό,τι κίνητρα έχουμε δοκιμάσει μέχρι στιγμής δεν έχουν αποδώσει, με κλασική περίπτωση, που ισχύει όμως και σε πάρα πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες, την απασχόληση στον αγροτικό και κτηνοτροφικό τομέα.

Προτού ολοκληρώσει, ο κ. Τσακλόγλου έκανε μία σύντομη αναφορά στις επιπτώσεις στο συνταξιοδοτικό, ένα από τα θέματα που θα συζητηθούν αναλυτικότερα στο **Διαζώσης Discussion Forum: Από τη Σιωπή στη Συνηγορία για μια Κοινωνία Όλων των Ηλικιών!** που έχει προγραμματισθεί για τις **9 Οκτωβρίου, 2025.**

Δ. Νομικά, ασφαλιστικά και επαγγελματικά εμπόδια - Τοποθετήσεις κ.κ. Μπούρλου, Ράλλη, Καβακόπουλου

Παρεμβαίνοντας στη συζήτηση ο κ. **Βασίλης Ράλλης, επιχειρηματίας**, επισήμανε ότι οι δυσκολίες στην απασχόληση δημιουργούνται από την ίδια την αγορά εργασίας, η οποία δεν αναζητά εύκολα τους μεγαλύτερης ηλικίας διαθέσιμους εργαζόμενους, αλλά απευθύνεται περισσότερο στην αναζήτηση νεότερων σε ηλικία. Επίσης, επισήμανε ότι το ασφαλιστικό μας σύστημα γενικώς "διώχνει" τους μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους από την αγορά εργασίας και δεν τους παροτρύνει να παραμείνουν για περισσότερα χρόνια.

Στην παρέμβασή του ο κ. **Δημήτρης Μπούρλος, εργατολόγος - νομικός - δικηγόρος**, αναφέρθηκε στην πρακτική της δεκαετίας του 1950, όπου για να αντιμετωπισθεί το θέμα της ανεργίας υπήρχαν περιορισμοί στην απασχόληση συνταξιούχων, ενώ στη συνέχεια, στα πιο πρόσφατα χρόνια, η σύνταξη έφτασε να περιορίζεται σημαντικά όταν ο συνταξιούχος ήθελε να είναι εργαζόμενος.

Ο κ. Μπούρλος επισήμανε ότι το συνταξιοδοτικό έχει υποστεί πολλές αλλαγές τα τελευταία χρόνια και αυτό έχει δυσκολέψει την ομαλή εξέλιξή του. Ενδεικτικά ανέφερε τη νομοθέτηση του 2013 που ήταν «τιμωρία» λόγω των περιορισμών που έθετε στους συνταξιούχους.

Παρά το ότι, όπως ανέφερε ο κ. Τσακλόγλου, έχουν γίνει βελτιώσεις στο θέμα αυτό, ο κ. Μπούρλος πραιτέρω υποστήριξε την άποψη, ότι **το εργασιακό πρέπει να αντιμετωπιστεί παράλληλα με το συνταξιοδοτικό**, και αναφέρθηκε στις αλλαγές στο εργατικό δίκαιο, για να δημιουργηθεί ένα εργασιακό περιβάλλον φιλικότερο για τους συνταξιούχους.

Παρέμβαση έκανε και ο κ. **Σάκης Καβακόπουλος**, επικεφαλής του **Πανελληνίου συλλόγου ωφελουμένων συγκατοίκησης φίλων 60+** στη Θεσσαλονίκη, ο οποίος ασχολείται ειδικότερα με τα θέματα της συγκατοίκησης ηλικιωμένων. Ο κ. Καβακόπουλος επισήμανε ότι πολλοί άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας βρίσκονται σε εργασίες που αγαπούν και θέλουν να συνεχίσουν και θα πρέπει να τους δοθεί η ευκαιρία να το κάνουν. Αντίθετα, άλλοι που βρίσκονται σε εργασίες που δεν αγαπούν και θέλουν να φύγουν, χρειάζεται να έχουν εναλλακτικές δυνατότητες, που περιλαμβάνουν και την **επανακατάρτισή τους**.

Έγινε πάντως γενικά αποδεκτό στη συζήτηση ότι έχουμε **έλλειψη σοβαρών στατιστικών στοιχείων** για το «πού και πώς» εργάζονται οι συνταξιούχοι, σε σύγκριση με τα στοιχεία που έχουμε για αυτούς που εργάζονται ή είναι σε προσυνταξιοδοτικό στάδιο.

Ε. Πλάτων Τήνιος - Οι ηλικιωμένοι του μέλλοντος θα είναι πιο καταρτισμένοι και πιο παραγωγικοί από τους προκατόχους τους

Στην εισήγηση του για τα προβλήματα της ζήτησης εργασίας από τους εργοδότες, ο **Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς κ. Πλάτων Τήνιος**, εξετάζοντας αν υπάρχει σύνδεση της παραγωγικότητας με την ηλικία, κατέληξε ότι μια ευθεία σύνδεση της ηλικίας με τη φυσική παραγωγικότητα είναι πολύ ασθενής. Όμως, οι μεγαλύτεροι ηλικιωμένοι κοστίζουν περισσότερο εξαιτίας συνδέσεων του μισθού με την ηλικία (π.χ. «τριοιέτες»). Η προστασία όσων κατέχουν θέση εργασίας σημαίνει ότι το κύριο πρόβλημα αντιμετωπίζουν όσοι έχασαν τη δουλειά τους και ψάχνουν νέα εργασία (ανυπαρξία αγοράς εργασίας για μεγαλύτερους).

Αυτά τα προβλήματα πλαισιώνονται και από εκτεταμένες προκαταλήψεις κατά των μεγαλύτερων εργαζομένων, που είναι τόσο εδραιωμένες ώστε πολλές φορές καταλήγουν σε αυτοεπιβεβαιούμενες προφητείες. Συνεπώς, η **«ηλικιοφοβία»**, όπως αναφέρει ο κ. Τήνιος, δηλαδή η διάκριση κατά των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, οφείλει να είναι αυτοτελώς εξεταζόμενο αντικείμενο. Επίσης, έχουμε και παραδείγματα **«υποχρεωτικής συνταξιοδότησης»** που κανονικά δεν πρέπει να επιτρέπονται.

Στην πράξη, το θέμα της παραγωγικότητας των εργαζομένων απασχολεί τις επιχειρήσεις, αλλά ίσως λανθασμένα, γιατί πολλές φορές, όταν ένας εργαζόμενος είναι χαμηλής παραγωγικότητας, αντί να του παρέχουμε δυνατότητες να βελτιωθεί, του αναθέτουμε ακόμη χαμηλότερης σημασίας εργασίες και επιτείνουμε τη χαμηλή παραγωγικότητα. Βεβαίως, οι **νέες τεχνολογίες** μπορούν να βοηθήσουν έναν εργαζόμενο να αυξήσει την παραγωγικότητά του, εφόσον έχει καταρτισθεί με τις κατάλληλες δεξιότητες και γνώσεις, και αυτό είναι ένας στόχος που πρέπει να υποστηριχθεί.

Σημαντική ήταν η αναφορά του κ. Τήνιου στο ότι **η γενιά των ηλικιωμένων του μέλλοντος είναι σημαντικά διαφορετική, γιατί θα είναι πιο καταρτισμένοι και πιο παραγωγικοί από τους προκατόχους τους**. Οι διαφορές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις γυναίκες, όπου υφίστανται και οι περισσότερες δυνατότητες.

ΣΤ. Έμφυλες διακρίσεις και επαγγελματικές επιλογές - Παρεμβάσεις κ. Καραμάνου και κ. Μπουραντά

Η **πρώην ευρωβουλευτής κα Άννα Καραμάνου**, παρεμβαίνοντας στη συζήτηση είπε, ότι πρέπει να υπάρχουν **σαφείς δυνατότητες εργασίας για τις διάφορες ηλικίες των γυναικών**, δεδομένου ότι λόγω και των οικογενειακών υποχρεώσεων, δεν είναι ακριβώς ίδιες οι δυνατότητες απασχόλησης γυναικών και ανδρών. Συμφώνησε για τις ηλικιακές διακρίσεις γενικότερα και συνέστησε τη διερεύνηση πολιτικών για την εξάλειψη ή τουλάχιστον τη μείωσή τους.

Η κα Καραμάνου επισήμανε επίσης ότι στην βαλκανική περιοχή, θεωρείται ότι η γυναίκα δεν έπρεπε να απασχολείται εργασιακά, γιατί παραδοσιακά η θέση της ήταν

στην ανάπτυξη οικογένειας και έπρεπε στη δουλειά να απασχολείται ο άνδρας. Όπως τόνισε, το γεγονός ότι **υπάρχει πτώση γυναικείας απασχόλησης στην παραγωγική ηλικία των 30 έως 40 ετών** (προτιμώνται νεότερες και λόγω χαμηλότερων αποδοχών), δημιουργεί και **δημογραφικές στρεβλώσεις**. Επεσήμανε επίσης ότι, παρά το ότι πλέον υπάρχουν περισσότερες γυναίκες φοιτήτριες και μάλιστα σε μεταπτυχιακά προγράμματα, δεν αξιοποιούνται όπως θα έπρεπε.

Ο **κ. Τήνιος**, κάνοντας μία συμπληρωματική παρέμβαση, είπε ότι στο εργασιακό περιβάλλον, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνήθως προσλαμβάνουν ηλικιωμένους συγγενείς για να εκμεταλλευτούν τις γνώσεις που έχουν.

Στην παρέμβαση του, ο **Καθηγητής κ. Δημήτρης Μπουραντάς, Πρύτανης του New York College**, επισήμανε ότι υπάρχει διαφοροποίηση επαγγελμάτων, και έρευνες που έχουν γίνει από το University of Pennsylvania, σε διάφορες χώρες, έχουν δείξει ότι **υπάρχει απαξίωση χρήσιμων και επικερδών επαγγελμάτων, που δεν απαιτούν προϋπόθεση πανεπιστημιακής εκπαίδευσης**, και αυτό δεν έχει αξιοποιηθεί στην Ελλάδα, κάτι που δεν ισχύει σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Πιο ειδικά, ο κ. Μπουραντάς επισήμανε ότι πρέπει να δούμε τα **εναλλακτικά επαγγέλματα**, για τα οποία δεν είναι απαραίτητο να προϋπάρχει μία υψηλού επιπέδου πανεπιστημιακή ακαδημαϊκή μόρφωση, αξιολογώντας τις επαγγελματικές προοπτικές, με τα ακόλουθα 3 κριτήρια για την επιλογή επαγγελμάτων:

1. **Τι αρέσει σε κάποιον να κάνει.**
2. **Σε τι μπορεί κάποιος να γίνει καλός.**
3. **Τι είναι το επάγγελμα ή η απασχόληση που θα φέρει σε κάποιον την προσωπική ζωή με αυτά που επιθυμεί.**

Εμπλουτίζοντας τη συζήτηση, σπουδαστές, εκπρόσωποι της νέας γενιάς και πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας, από το κοινό που συμμετείχε στη συζήτηση, πήραν τον λόγο, φέρνοντας στο τραπέζι προσωπικές εμπειρίες, παρατηρήσεις και προβληματισμούς, μοιράστηκαν βιώματα και απόψεις, επιβεβαιώνοντας σε μεγάλο βαθμό τις προηγούμενες τοποθετήσεις.

Παρά τις διαφορετικές αφετηρίες τους, μέσα από τις παρεμβάσεις τους αναδείχθηκε ότι, πέρα από τις προσωπικές προθέσεις και δυνατότητες, συχνά καθοριστικό ρόλο παίζουν οι περιορισμοί που επιβάλλει το ίδιο το κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο και κοινή ήταν η διαπίστωση ότι οι περιορισμοί αυτοί απαιτούν όχι μόνο πολιτικές αποφάσεις, αλλά και **συλλογική προσπάθεια και διαγενεακή συνεργασία** για να ξεπεραστούν.

Ολοκλήρωση και επόμενα βήματα

Η διαδικτυακή συνάντηση έκλεισε με σύντομο χαιρετισμό και ευχαριστίες προς τους συμμετέχοντες από τον κ. **Καστρινάκη**, ο οποίος προανήγγειλε με την ευκαιρία το

προγραμματιζόμενο για τον Οκτώβριο **Discussion Forum** με τίτλο «**Από τη Σιωπή στη Συνηγορία για μια Κοινωνία Όλων των Ηλικιών!**».

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί δια ζώσης στο **Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**, στις **9 Οκτωβρίου**, με ταυτόχρονη διαδικτυακή μετάδοση μέσω **ZOOM** και θα εξετάσει τα θέματα αυτά διεξοδικά, ενώ παράλληλα θα αναδείξει και συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής.

Παρακολουθήστε όλη τη συζήτηση στα βίντεο της εκδήλωσης

Το forum της 9ης Οκτωβρίου απευθύνεται σε όλους όσοι έχουν λόγο, ρόλο ή ενδιαφέρον για το δημογραφικό, τη γήρανση και τη μακροβιότητα.

- Σε **πολίτες** όλων των ηλικιών, που ενδιαφέρονται για το κοινό μας αύριο.
- Σε **νέους**, που σκέφτονται, συμμετέχουν και νοιάζονται.
- Σε **ενώσεις συνταξιούχων**, που διεκδικούν αξιοπρέπεια και συμμετοχή.
- Σε **οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών**, κάθε μορφής, που φροντίζουν, υποστηρίζουν, συνδέουν.
- Σε **επιχειρήσεις και επιμελητήρια**, που σχεδιάζουν με τα μάτια στραμμένα στο μέλλον.
- Σε **δήμους και περιφέρειες**, που ζουν καθημερινά την αλλαγή της πληθυσμιακής σύνθεσης.
- Σε **πολιτικούς και θεσμικούς εκπροσώπους**, που χαράσσουν πολιτικές.

Η συμμετοχή στο forum είναι δυνατή

- Με **φυσική παρουσία στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**, ώστε να πάρετε ενεργά μέρος στη συζήτηση.
- **Μέσω Zoom**, για να παρακολουθήσετε ζωντανά την ταυτόχρονη μετάδοση, ως μέλος του ακροατηρίου.

CREDITS

Κεντρικοί Ομιλητές (Με σειρά εμφάνισης)

- **Αλεξάνδρα Τραγάκη** – Μαθηματικός και Καθηγήτρια Οικονομικής Δημογραφίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- **Παναγιώτης Τσακλόγλου** – Οικονομολόγος, Καθηγητής στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- **Πλάτων Τήνιος** – Οικονομολόγος και Καθηγητής στο Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Η Ανοιχτή Διαδικτυακή Συζήτηση με τίτλο «[Η εργασία σε κάθε ηλικία δεν είναι πολυτέλεια. Είναι δικαίωμα!](#)», πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Έργου “CIF – Η Ισοκρατική Δημοκρατία σε Δράση”. Το Έργο υλοποιείται στην Ελλάδα από την φιλεκπαιδευτική εταιρεία **ONRA A.E.** και στην Κύπρο από τον κοινωφελή, μη κερδοσκοπικό, μη κυβερνητικό οργανισμό «[Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας Κύπρου](#)», με χρηματοδότηση από το Civic Innovation Fund (CIF), το ευρωπαϊκό συγκεντρωτικό ταμείο του **THE CIVICS Innovation Hub**. Το CIF υποστηρίζεται από τον οργανισμό Porticus.

Έρευνα Ικανοποίησης - Η γνώμη σας είναι σημαντική για μας

Αν συμμετείχατε στην Ανοιχτή Διαδικτυακή Διαγενεακή Συζήτηση της 30/5/25, λάβετε μέρος στην [Έρευνα Ικανοποίησης 3' λεπτών](#). Καταθέτοντας την εμπειρία και τις εντυπώσεις σας, μας βοηθάτε να βελτιώσουμε τον σχεδιασμό και το περιεχόμενο μελλοντικών δράσεων. Δεν θα σας πάρει περισσότερο από 3 λεπτά!

FEEDBACK